

minister Gauč in bi jo najbrž bili dobili, ko bi tudi naši poslanci ne bili storili nobenega koraka k vladi. Nadalje dobimo tudi morda slovenske ljudske šole v Gorici in Trstu, ali pa morda celo kako slovensko šolo na Koroškem, za katero se baš sedaj poganjajo Slovenci. To je celo verjetno, da vlada kak rekurz za nas ugodno reši, ker že tako ve, da taci stvari prepričati ne more, temveč le nekoliko zavleče, ker na zadnje po dolzih potih Slovenci itak pridemo do svoje pravice. Učni minister bi pač modro ne ravnal, ko bi v taci stvareh ne šel nam na roko in tistega nam ne dal, kar bi pozneje tako dati moral, že sedaj, ko bi se to zmatralo za nekako koncesijo Slovincem in s tem omogočilo našim poslancem, da bodo podpirali novo vlado, kakor so podpirali prejšnjo.

Vprašanje je pa, če se s takimi koncesijami smemo in moremo dovoliti mi Slovenci. Nikakor ne. Najmanj, kar moramo zahtevati, je v šolskem oziru, da minister s posebno naredbo preskrbi, da se na slovenskem Koroškem in Štajerskem vpeljejo šole, ki bodo odgovarjale našim narodnim zahtevam, naj se je že zanje prosilo ali pa ne. Mari ni že sramotno, da moramo Slovenci že za vsako šolo le beračiti po vseh instancah. Za ljudsko šolo se je treba nam bolj poganjati kakor drugod za vseučilišče. Ravno tako pa morata preskrbeti pravosodni in minister notranjih stvari na slovenske uradnike po slovenskih krajih. Seveda to ni zahteva, ki bi se dala doseči v enem mesecu, ali vsekako ministra lahko odločno povesta, kaci načel se mislita držati glede slovenskega uradovanja. V tem oziru se je pa že sicer naredil vesel začetek. V čisto slovenskem kraju se je imenoval baje za vodjo političnega urada mož, ki ne zna slovenščine, tako menda pojde dalje.

S kakimi praznimi obljubami ali dvomljivimi pridobitvami se Slovenci sedaj ne smemo dati odpraviti. Sicer je pa še pomisliti, če je sploh umestno podpirati vlado, ki je na ta način prišla na krmilo, ako bi nam pokazala še tako prijazno lice. Sedaj smo na važnem razpotju. Vsa druga vprašanja so le postranske stvari, vse je le, kako se izvrši volilna reforma. Slovenci in Hohenwartov klub sploh so vladi sedaj potrebni le zaradi volilne reforme. Za druge predloge vlada nas ne potrebuje in tudi, ko se dovrši volilna reforma po vladni to je po levičarski volji, bode se nas in nemških konservativcev hitro otresla. Vladi je mnogo ležeče na volilni reformi in to se pa da izvršiti po želji sedanje vlade le, če ostane Hohenwartov klub lep vkupe, da bode njega načelnik peljal konservativne čete za levičarje v boj. Tedaj bodo tudi morda slovenski glasovi potrebni. Pa če bi tudi naši slovenski poslanci ne glasovali za levičarsko volilno reformo, je vendar vladi veliko ležeče na tem, da s svojim izstopom ne razrušijo konservativnega kluba. Ko se ta klub razruši, je volilna reforma pokopana, ker mnogi nemški konservativci tudi ne bi glasovali zanjo, ako pridejo izpod vpliva grofa Hohenwarta in pa konservativnih veleposestnikov, kateri sedaj družega ne mislijo, kakor za varstvo svojih pravic.

Slovani v Hohenwartovem klubu so sedaj vladi in

levičarjem leobhodno potrebni za njih namene. Zaradi tega se ne bomo čudili, če nam vlada dovoli kake drobtine. Dolžnost slovenskih zastopnikov je pač vse to dobro ogledati, kar nam vlada dovoli, če je vredno žrtve, ki se zahteva od nas. Pomisliti je tudi, da nam levičarji lahko vzamejo, ko se z volilno reformo utrdijo, kar bi zdaj nam dali. Vsaj smo že skušeni, da se je nam že večkrat z drugo roko vzelo, kar se nam je z jedno dalo.

Nova vlada jako zvitro zasleduje svoj cilj. Nekateri nemški konservativci tudi niso prav zadovoljni z novo vlado, posebno, ker je liberalni Poljak Madejski postal naučni minister. Sicer mi konservativnim poslancem ne verjamemo, da bi ravno bili delali ovire vladi, ali težave bi le utegnili imeti z volilci, kateri bi vendar ne mogli razumeti, kako da možje, ki zagovarjajo versko šolo, morejo podpirati vlado, v kateri je učni minister liberalen. Za tacega je dosedaj veljal Madejski. Spominjamo se, da je nekoč se Javorski izrekel proti verski šoli, Madejski pa pritrnil za njim, da tako mislijo vsi Poljaki, kakor načelnik njih kluba. Ta nasprotnika verski šoli sta poleg Plenerja in Wurmbranda sedaj ministra, to mora konservativnim volilcem vendar malo iti po glavi, volilcem namreč, katerim ne moti možganov skrb za mandate in strah pred Slovani, kakor njih zastopnikom, ki se kar tresejo pred krščanskimi socialisti. Da olajša konservativcem stališče, je Madejski nakrat postal najvernejši katoličan. Na banketu, ki so mu ga priredili poljski vseučiliščni profesorji kot nekdanjemu svojemu tovarišu je naglašal, da je poklican za učnega ministra zaradi poljske znanosti, katero posebno [označuje to, da ni nikdar prišla navzkriž s cerkvijo. Iz teh besed seveda glasila konservativnih zastopnikov dokazujejo, da je nov naučni minister najboljši katoličan. Vse to se godi le zaradi tega, da se volilna reforma izvrši po volji levičarjev in Poljakov in zagotovi njih gospodstvo v Avstriji.

Leta 1867. so na podoben način bili Slovence ujeli za dualizem, kakor jih sedaj hočejo za volilno reformo. Obetali so jim narodno enakopravnost. Res so potem izšli temeljni zakoni in se narodna enakopravnost dovolila na papirji, in še dandanes je nimamo. Bojimo se, da bode ravno tako s pridobitvami, katere se nam sedaj ponudijo. Zato pa moramo klicati našim poslancem, da naj nikar naših pravic in našega narodnega obstanka ne prodajo za skledico leče, liki Ezavu, prodavšemu prvorojenstvo.

Politični pregled.

Položaj. — „Südsteirische Post“ je prinesla članek, v katerem trdi, da slovenski konservativni poslanci ne ostanejo v konservativnem klubu, ker mislijo kaj doseči, ampak le za to, da preprečijo nemško-liberalno poljsko večino. To se ne stinja z njih izjavo, preobčeno danes v našem listu.

Slovensko društvo je v nedeljo imelo shod in se posvetovalo o sedanjem političnem položaju. Govorili so gospodje Ivan Hribar, dr. Ferjančič in Josip Kušar. Shod je vsprejel sledeče resolucije: I. Ker se v neprestanem narodnem boju izrabljajo najboljše moči, katere bi se sicer porabili zamogle za mogtni napredek države in za povzdigo splošnega blagostanja

in ker med narodi, zastopanimi v državnem zboru, prave zadovoljnosti, katera je pogoj za uspešno tekmovalje na narodnogospodarskem polji, ni pričakovati, dokler se ne izvede popolna, vsem narodom v ustavi zajamčena ravnopravnost, izreka „Slovensko društvo“: da bode v interesu slovenskega naroda in celokupne države delovalo vedno in po vseh svojih močeh za izvedbo popolne ravnopravnosti in proglašča vse — od katere koli strani prihajajoče — protivne poskuse za skrajno nevarne in pogubne. II. Ker se samo s splošno volilno pravico omogočuje vsem državljanom, plačujočim davek v denarji in krvi, udeleževati se javnega življenja, izreka „Slovensko društvo“: da bi le taka volilna reforma, katera bi razširila volilno pravico na vse polnoletne in neoporečne državljane, odpravila dosedanje krivično stanje in se izrekel zato proti volilni reformi, kakoršni je napovedalo c. kr. ministerstvo v seji državnega zbora dne 23. novembra t. l. ker bi ista le še povečala krivico, katera se doslej godi politično brezpravnim stanovom. III. Ker po izjavi c. kr. ministerstva v državnega zbora seji dne 23. novembra t. l. ne more biti dvojbe, da je koalicijska strank, iz katerih je izšlo to ministerstvo, naperjena naravnost proti slovanskim narodom, borečim se za ravnopravnost, izreka „Slovensko društvo“: da bi slovenski državni poslanci z vsakim podpiranjem sedanje vlade, za kakoršno je smatrati tudi njihovo vztrajanje v konservativnem klubu, bistveno oškodovali interese slovenskega naroda in zato pričakuje, da se bodo združili vsi v jugoslovanskem klubu ter stopili v zvezo z zastopniki ostalih slovanskih narodov.“

Deželni zbori se snidejo zadnje dni t. m. in bodo to leto še rešili provizorične deželne budgete. Po novem letu bodo pa nadaljevali svoje zborovanje. Ko bode zboroval gališki deželni zbor, bodo rusinski deželni in državni poslanci v Levovu imeli skupno posvetovanje o tem, če se pridružijo slovanski koalicijski.

Državni zbor je vsprejel deželnobrambovski zakon. Govorila je cela vrsta govornikov največ proti temu zakonu. Njih govori so se pa sukali največ okrog občnega političnega položaja, ne pa okrog stvari same. Grof Coronini se je pri tem izrekel za sedanjo vlado. Mladočeški govorniki so napadali vlado in se izpodtikali nad tem, da je poveljstveni jezik deželne brambe nemški. Pri tem so pa tudi govorili o trodržavni zvezi. Dalmatinec Klaić je zahteval nekatere izjeme za kotorsko in dubrovsko okrožje, Biankini pa za vso Dalmacijo. Poslednji je pri tem še govoril o hrvatskem državnem pravu in prav po nepotrebnem napadal pravoslavne. Srb Kvekvič mu je dobro odgovoril, da so tisti, ki vedno Srbe napadajo krivi, da Srbi se ne morejo pridružiti slovanski koalicijski. Deželnobrambovski minister je dokazoval potrebo preosnove deželne brambe, in izrekel prepričanje, da bi tudi nasprotniki njeni zanjo glasovali da je od njih glasov odvisna, ker je prepričan o njih domoljubju.

Ogerskemu državnemu zboru se je v soboto predložil načrt zakona, s katerim se bode vvel civilni zakon na Ogerskem. V tem načrtu se tudi določa, da sme ogerska vlada s posebno ministersko naredbo vvesti tudi civilni zakon na Reki. Hkratu se je predložil nov načrt zakona o verski odgoji otrok iz mešanih zakonov. V tem načrtu se dovoljuje ženinu in nevesti, da se pred zakonom pogodita, v kateri veri se otroci vzgoje.

Odsek za izjemne naredbe je odobril izjemne naredbe in potrdil poročilo, ko je vlada dala vsa pojasnila. Odsek je izrekel nado, da se razmere na Češkem kmalu toliko zboljšajo, da se bodo dale odpraviti izjemne naredbe. — Ta odsekova želja se najbrže uresniči. Ko bodo končane nekatere politične kazenske pravde v Pragi, pa ne bode izjemno stanje razveljavilo, to se zgodi najbrže kmalu po Božiči.

Nemčija. — Že nekaj časa veljal je v Nemčiji zakon, po katerem je bilo jezuitom prepovedano bivati v Nemčiji. Ta zakon je nemške katolike močno pekel in so vedno ponavljali zahtevo, da se mora jezuitom dovoliti zopet povrniti v Nemčijo.

Te dni bila je stvar v državnem zboru na vrsti. Katoliški poslanci so predlagali, da se odpravi protijezuitski zakon. Ta predlog se je vsprejel s 173 proti 160 glasovom.

Italija. — Novo ministerstvo sestavil je Zanardelli, odločen pristaš prejšnjega ministerskega predsednika Giollitti-ja. Novo ministerstvo tóraj ne bo nič novega in bo tiralo politiko prejšnje vlade. V vsem se listi, tako laški, nemški in drugi nič kaj laskavo ne izražajo o novem ministerstvu. Vsi le trdijo, da Zanardelli ni sposoben za ministerskega predsednika. Zanardelli bil je prej predsednik poslanske zbornice.

Srbija. — Ministerstvo Dokič je dalo ostavko in kralj je naročil Gruiču, da sestavi novo ministerstvo. Vzrok ostavki je bolezen Dokičeva. Ta mudi se namreč že dlje časa v Opatici, kjer se zdravi. V ministerstvu pa, kakor se je zdaj pokazalo, ni bilo družega za pametno vodstvo vladnih poslov sposobnega moža. Mesto, da bi bili ostali ministri v odsotnosti in pri onemoglosti Dokičevi tekmovali mej seboj v pridnem in mirnem delovanju za Srbijo, so se pa mej seboj prepirali, vsled česar je moralo priti do ostavke.

Obrtnija.

Lakiranje kovinskih izdelkov.

Lakiranje ima v obče namen, dati površini dotičnih teles (kovin, lesa itd.) gladkost in sijajnost, ob enem pa jih varovati pred škodljivim vplivom zraka, moče in svetlobe, torej pri kovinah zabraniti, da se jih ne prime ruja.

Ta namen doseže lak tem popolnejše, čim bolj je enakomeren, trd in trajen, čim manj poka in čim manj spremeni telesa prvotno barvo, čim bolj se sveti in čim manj zgubi svoj blesk pri rabi in snaženji dotičnih objektov.

Pri obrtniku lakirarju pridejo v poštev nastopne tečke: 1.) priprava laka, 2.) lakiranje, 3.) poliranje.

Kar se tiče priprave laka in lakovih firnežev, treba je najprej poznati dotične tvarine, za njimi pa razne operacije. Tvarine so večinoma razne smole, potem pa tekočine, v katerih se te smole raztapljajo. Bolj postranske primešanine so primerna barvila, katere pridevamo laku in sušilna sredstva.

Za one čitatelje, ki si hočejo sami pripraviti primernih lakov za prevlako kovin, navedemo tu nastopne recepte:

Priprava lanenega firneža. Laneno olje deni v precej visoko bakreno posodo (kotliček ali lonec) ter ga segrevaj dve uri pri slabotnem ognju, potem ga pa zavri. Vrenje naj traja 13 ur. Pene treba vedno posnemati. Konečno prideni olju malo magnezije (na 3 kg olja 8 gr magnezije), a med pridevanjem vrlo mešaj, ko se je olje z magnezijo kuhalo še jedno uro, je vzemi od ognja, malo pohladi ter vlij v cinasto ali pa svinčeno posodo. V njej naj ostane vsaj 3 mesece, da se dobro ustoji. Magnezija ima to prednost, da absorbira vse kisline iz olja ter se ž njimi vred poleže na dno posode. Nad njo postane pa olje popolnoma čisto. Tako olje daje izboren firnež, dokaj boljšega, nego so firneži, ki so skuhani s svinčeno gladkino, svinčenim cinkom, cinkovim vitrijolom ali s sorodnimi